

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelőszerkesztő:

LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőtársai:

**Frankó János, Kiss Endre,
Kocsis János.**

Kiadóhivatali főnök: **Matolesy Sándor.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 5 korona.

Fél évre . . . . . 2 kor. 50 fill.

Ifjusági egyesületeknek . . . . . 4 korona

Főiskolai hallgatóknak . . . . . 3 korona

Egyes szám ára: 20 fillér.

Történetek.

Szávay Zoltán.

I.

*Lakodalmas háznál
Sok vendég ül sorba...
És egy halvány ifju
Pohárköszöntőt mond
Ifju menyasszonyra!*

*Nem tudják, hogy mért sir!
Nem tudják, mi bántja,
De mikor bevégzi...
Menyasszony is, ő is...
Zokognak utána!*

II.

*Volt egyszer egy poéta
Ki hosszú évek óta
Imádkozott azért...
Hogy nyujtson neki sorsa —
Nem mondja, hogy csokorba —
De csak egy szál babért!*

*És teltek, multak évek,
Nőtt a neve szegénynek
S mikor már célhoz ért...!
Egy harmatos virágért...
Egyetlen rózsaszálért...
Eldobta a babért!*

III.

*Egyszer volt, hol nem volt
Volt egy piczi lány!
Pajkos vig nóta szólt
Mindig ajakán.*

*Egyszer egy legénybe
Beleszeretett,
S többet életébe
Soh'se nevetett!*

Egy álarcos-bál következményei.

(Humoreszk.)

Írta: **Frankó János.**

(Folytatás.)

Reggel porcellánadrágot, fekete kabátot, vörös mellényt, lakk cipőt és cilindert téve a Kandia-felé irányoztam lépteimet.

— Egy, három, öt, hét, kilenc, tizenegy..... harmincegy!

Megdobbant a szívem. Itt lakik Ő. Megálltam egy pillanatra, azután átmentem a szemben levő ház elibe. Vizsgáló szemeket vettem a szép szőkém ablakára.

Egyszerre sűrű por lepett el. Megrémülve néztem fel és szemem, szájam tele lett porral.

— Pardon! — visitott egy vékony női hang.

Kiporozván szemeimet, egy aggzüzet pillantottam meg.

— Dobjon ki nagysád egy kefé! — kiáltottam kedélyesen.

— Tessék bejönni! — visitott az öreg Párka.

Csupa por voltam; bementem. Csinos szobaleány fogadott:

— A nagysága pongyolában van, bocsánatot kér az okozott kellemetlenségért, de most nem fogadhatja személyesen..... majd talán, ha máskor lesz szerencsénk — magyarázott a szobaleány, miközben simára kefélt.

— Köszönöm lelkem, — mondom — legyen szives megmondani ő nagyságának, hogy rendkívül sajnálom, hogy nem tehetem tiszteletemet. Én báró Hell Lajos vagyok. Adja át a névjegyemet, szívélyes üdvözetemet.

— Báró Hell Lajos? — visitott az agg hölgy — tessék besétálni, már némileg rendbe szedtem magamat. Tessék besétálni.

Néhány mentegetődző szót mondva bementem. A szívélyes hölgy egy kopottas pamlagon ült. Öltözéke egy rövid alsószoknyából, egy valaha fehér hálórekliből és két papucsból állott.

(Szent Habakuk! — gondoltam magamban — mi ő szerinte a pongyola, hogyha ez *némileg rendbe szedett öltözék!*)

— Nagyon örülök — rebegette, miközben megláttam, hogy fogai nincsenek s ami van is: hamis.

— Báró Hell vagyok!

— Csacska Szidónia.

— Jogász!

— Magánzónó — remegte szemérmes pirlással.

(Hm! csodálatos: mindig rebeget!)

Mondani, illetve el akartam kezdeni valami mindennapi dolgot, önagysága azonban becses életkorának megfelelőleg nem hagyott szóhoz jutni:

— Tudja kérem, az én apám főchirurgusivolt Veszprémben. Én pedig az ő egyetlen leánykája. (Itt újra elpirult.) Soha sem mentem férjhez. Pedig minden ujjamra akadt tiz kérő is. (Hiszi a picit!) Azóta azonban magváltoztak az elveim; ha akad egy becsületes, őszinte férfi, aki boldogítani óhajt — kezem az övé leend. (Eközben jelentőségteljesen rám pislantott.) Tudja kérem, egy józanéletű férfit óhajtának — különösen a felső tizezerből!

(Mi a célzás? ha ez nem az!)

— Én nagyon mulató vagyok — biztosítottam a kedélyes hölgyet. Ő azonban nem hagyta zavartatni magát:

— Tudja kérem, a természetet nem lehet megtagadni. A szerelem virága is kinyit, ha eljön a tavasz!

(Ugy látszik nénikém: a tied télen nyit!)

— Tudja kérem, van itt közvetlen az én szobám mellett egy pompás, kényelmes, száraz szoba. Az most épen kiadó. Ha akarja, kiveheti. Pompásan főzők. Teljes ellátással együtt ötven forint!

(Nini: ez a madám szeplős!)

— Pompás kis szoba. Egy ajtó fog elválasztani bennünket egymástól. Este elbeszélgethetünk, együtt vacsorálunk, együtt reggelizünk, együtt ebédelünk, téli estéken együtt theázunk. Azonban csak úgy, ha józanul és okosan viseli magát!

(Ne féljen néni: *józan* leszek.)

Az öreg hölgy alaposan kibeszélvén magát, szemérmesen rágcsálta a hálóreklije csipkefodrait. (Kancsi egy kicsit — konstatáltam.)

Egy pillanatnyi habozás után így szóltam:

— Helyes!

— Tehát ide jön lakni?

— Igen!

— Mikor?

— Még ma!

— Legyen szerencsém!

Kölcsönös üdvözlések után ellebegtem.

A nyájas olvasó bizonyára csodálkozni fog, hogy én — miután megállapítottam, hogy a leendő háziasszonyom nem szép, de öreg; szeplős és kancsi — arra határoztam el magam, hogy kosztra és lakásra oda költözöm.

Nagy okom volt reá. *A gyomromat feláldoztam a szívemért.* Mindennek az oka és végcélja az a szőke kis lány volt, akinek kék a szeme, marcona az apja és hozományja nincsen.

Még aznap elfoglaltam az új lakásomat. A szoba nem is volt olyan nagyon rossz, mint amilyen lehetett volna. Minden árnyoldalát feledtette az a két ablak, mely az én kis szőkém ablakával éppen szemben volt.

(Az utca legfeljebb öt lépés széles!)

Én az új lakásban egyre szőttem az ábrándokat s azt gondoltam, hogy szépeket fogok álmodni.

Ember tervez, rántott csirke végez, amelyből ugyanis ugorkasalátával egyetemben úgy bepakoltam, hogy akaratom ellenére bikával álmodtam!

(Azóta nem eszem *marhahúst.*)

Reggel első dolgom volt ablakomon kitekinteni. A kis szőke a virágait öntözgette. Én megláttam és mosolyogtam. Ő is. A szemei azt telegrafálták: — Mindent értek! Visszatelegrafáltam: — Szeretlek!

Megértette s nyájasan egy csókot intett és elment az ablakból. Folyt az élet a maga minden napiségében tovább. Naponta kétszer-háromszor ablakviziteltünk és epedtünk.

A vén hölgy napról-napra szerelmesebb lett belém, amit abból konstatáltam, hogy kevesebb hajtat tett a levesbe és a főzeléken napról-napra nagyobb lett az auflag!

Egy reggel kopogtatást hallottam az ablakomon. Felkeltem és kinéztem. Korán volt még, ködös, homályos volt az utca.

Imádott szőkém az ablakban állott és egy hosszú ruddal az ablakomat kopogtatta. Kinyitottam az ablakot és a rud végén egy levélkét pillantottam meg.

— Vegye be! — kiáltá.

Levettem a rud végétől a levelet és elolvastam:

„Kedves Lajos! Ma délután hat órakor a Dobos-pavillon mellett epedve várja:

Margit !”

Elmentem. Soha még a Dobos-pavillon mellett annyi sóhajtás nem hangzott el egyfolytában, mint amennyit mi 6—8-ig sóhajtoztunk; t. i. a kis szőke meg én.

Leültünk egy vén fa tövébe. Egymás vállára hajtottuk fejünket és a Plátó-féle szerelem e non plus ultrájában véghetetlen boldogok voltunk.

Bizalmasan megvallotta a kicsike, hogy ötlet férjhez akarják adni, ő azonban inkább velem meg fog szökni.

Azután örök szerelmet esküdtünk egymásnak és hazamentünk. Így végződött az első találka.

Másnap reggel még ágyban feküdtem, amikor kedves háziasszonyom a saját szobámban keresett fel. Ugy tettem, mintha aludnék. Odajött az ágyamhoz és így monologizált:

— Alszik a szívem üdve: milyen szép!

(Köszönöm a bókot, öreg!)

Ő folytatta:

— Lázongó szívem, ne dobogj. Nem bírok magammal: megcsókolom!

Odahajolt hozzám!

— Nem alszom, kérem! — szakítám félbe szenvedélyes kitörését.

— Akkor hallott mindent!?

— Olyanformán!

— Remélem nem él vissza egy védtelen nő helyzetével?

Befeled fordultam és horkolni kezdtem. Ő megfogta a kezemet

— Remélem, tudja, hogy mi a kötelessége?

— Tudom!

— Ezek szerint megkér?

— Meg!

— Mire? — kérdé szemérmes pirulással és tiszteletreméltó korához nem illő kacérsággal.

— Arra, hogy hagyjon aludni!

...Mint a sebzett furia ugrott fel, kirohant és becsapta az ajtót.

Nyájás olvasók! szent meggyőződés, hogy önök még olyan hirtelen jövő nagy változást még sohasem láttak, mint amilyen az én kosztomban történt.

Aznap a levesemben egy ősz hajfürtöt találtam s a főzeléken az auflag annyira összement, mintha háromszor kimosták volna. Napról-napra kisebb lett az auflag és amilyen mértékben kisebbedett — abban a mértékben nőtt az én szerelmem. Csakis így bírhattam ki ezt az auflagtalan állapotot.

Mikor szerelmem hévmérője a forráspontot mutatta, az auflag a zérusra sülyedt.

Ezentul vendéglőből hordattam kosztot, a háziasszonyommal ritkán találkoztam, de az ötven forintot fizettem rendszeresen.

(Folyt. köv.)

*

V E R S E K.

*Hársfák alatt.***Miskolcy Sándor.**

*Régen volt. Egyszer itt ültél mellettem
Az illatos hárs zöld lombja alatt.
Arcod mosolygott. A tavaszi szellő
Lágyan bolygatta meg a lombfalat.
...Eléd borultam drága rózsaszálam
Szemed kigyult győzelmed mámorában.*

*S most itt ülök magamban, elhagyatva
Szívem epedve, vágyva ver feléd...
Te elhagytál... szíved másé azóta,
De ez a szív egyedül a tiéd...
S nézem búsan a sárga lombfalat,
Amint az őszi szél rajt' áthalad.*

*Szeretsz...***B. Bagossy Kámán.**

*Szeretsz tehát. Kimondta végre ajkad...
E szót, mely annyi üdvöt ád nekem.
Betelve vágyam, reményem elérve:
Te jó, te hü vagy szép szerelmesem...*

*Szeretsz tehát! s én boldog leszek véled
Tavasznak álma újra vissza száll
S tovább szőjük a régi tündérképet,
Szép csendes, holdas est sugárinál.*

*S ha tán majd egyszer szétfoszlik az álom
S ha a való tán kínos lesz neked...
Bohó mesékkal, gyöngéd, szelid szókkal
Szerelmes csókkal, — altatód leszek.*

*Apróságok.***Lengyel Béla.**

I.

*Valakit újra szeretni kezdek...
Valaki, lehet, engem is szeret...
Valakiről álmodom nappal éjjel,
S újra írok szerelmes verseket!*

*Valakihez el-el járok gyakorta...
S együtt vagyunk sokáig... boldogon
...S az a valaki meg fog csalni engem
A nóta vége az lesz — jól tudom.*

II.

*Jöttünk haza a mulatságból
Döcögős, rázós szekeren...
Az eső hullt. Az egész uton
Hallgatva ültünk... Csendesen...*

*Isten tudja, hogy mit gondoltunk,
Mig néztük a borus eget!.
De egyszerre csak észrevétlen
Kezembe tévedt — kis kezéd!*

A költészet és a képzőművészetek határkérdése.

Lessing „Laokoon“-ának ismertetése alapján.

(Folytatás.)

A költő és képzőművész összehasonlításánál mindenekelőtt azt vizsgálja, hogy a kivitelben melyiknek van nagyobb szabadsága, a költőnek-e, vagy a festőnek illetve szobrásznak? vajjon minden külső akadály nélkül törekedhetnek-e művészetök legteljesebb hatására. Arra a meggyőződésre jut, hogy az ókori művészeknél gyakran akadály volt a vallás, így a művész isten-szobroknál nem önthette ércbe, vagy nem véshette márványba azt az isteni alakot úgy, hogy azon az alkotónak egyéni művészi izlése is érvényre juthatott volna, ezért az istenitiszteletre szánt szobrok a művészet nevére nem érdemesek, mert a művészet itt nem önmagáért, hanem mint a vallásnak alárendelt, korlátolt eszköze szerepelt, már pedig csak az viselheti a szépmű nevét, melyben a művész, mint művész mutatja be magát.

Azok, amiket a fenti kérdéssel együtt tárgyalunk Lessing Laokoonából kifolyólag, úgy tűnek fel, mint a priori igazságok, amik oly elemi dolgok, hogy bizonyításra nem szorulnak, sőt időtöltés szempontjából helytelenek, de legyünk tárgyilagosak. Nem arról van szó, hogy valóban a köztudatba átment igazságok-e ezek és így többé nem érdekelnek, hanem arról, hogyan írta meg Lessing s hogyan foglalta rendszerbe a művészetekről szóló nézeteit s vétenénk a történeti igazság ellen, ha egyszerűen ezeken keresztül siklanánk, mint olyan kérdéseken, amelyek megvitatásra többé nem szorulnak. — Tehát a történeti igazság kedvéért kísérjük tovább Lessing művét — amint előzőleg is tettük, lehetőleg fejezettől-fejezetre.

X—XVIII.

Hogy mily magasan áll a költő a képzőművész felett kifejezés tekintetében, semmi sem bizonyítja, jobban mint az a körülmény, hogyha mondjuk a szobrász valamely elvont fogalmat — mint az igazság, állhatatosság, mértékletesség — meg akar személyesíteni, kényszerből jelképekkel kell az illető művet felruházni, (debreceni szabadság-szobort!) hogy főismerhetővé tegye, még így is az elvont fogalmak megismerésénél csak alle-

gorikus alakot képes nyújtani, holott a költőnek épen úgy nincsen szüksége a jelképes kifejezésre, mint a beszélni tudóknak arra, hogy kifejezéseit a némák által használt jelekkel kíséje. — Tehát míg a festő, illetve szobrász szükségből ékesíti jelképpel a puszta alakot, hogy magasabb lényt alkosson belőle, ha a költő veszi e cicomát igénybe — Lessing szerint — magasztos lényé bábbá aljasul.

Míg a költő teremt, ha kell, a semmiből, a képzőművész kénytelen belátni, hogy azt nem teheti, vagy ha teszi is, be kell látnia, hogy a feltalálás fényoldalává nem lehet, mert elismerés csak a kivétel által illeti, másolja a természetet, de nem a maga egyszerűségében, hanem életet öntve bele, idealizálva. És ez a másolás, ami a költőre oly lealacsonyító, miért nem lealacsonyító a képzőművészre is? Mert a képzőművészetben a kivétel nehezebb a feltalálásnál, a költészetnél ellenben megfordítva. Innen van, hogyha Verliidius nagy költeménye egyik részül a tárgyat a ma is meglevő Laokoon szobor csoportozattól kölcsönözte volna, csak másodfoku elismerés illetné. De, ha a szobrász vette a költőtől a tárgyat, becsben előttünk alig veszene, mert sokkal, végtelenül nehezebb a tárgyat márványba vésni, mint szóval kifejezni. Így míg a költőnél már a feltalálás művészre vall, a szobrásznál, a festőnél csak a kivétel s az alakítás. Nem a tárgy feltalálása és ujszerűsége a fő tehát a képzőművészetnél, hanem ismeretessége, ami könnyíti és fokozza a hatást. Nem hiába ajánlotta Protogénesnek Aristóteles a történelmi festészetet, különösen Nagy Sándor tetteinek ábrázolását, mert tudta, hogy róla a félvilág beszélni fog s tudta, hogy felejthetetlen lesz az utókor előtt.

A költő a tárgyakkal és cselekményekkel két nemét dolgozza fel, láthatókat és láthatatlanokat, míg a festő meg a szobrász a kettő közt különbséget nem tehet, mert nála egyformán látható minden. Amíg Homéros láthatatlan isteneit nagyságban, erőben a csodának legmagasabb fokára emeli, a festő vásznán az istenek közönséges emberi alakká törpülnek s csak bizonyos külső meghatározott ismertetőjelek árulják el kitételüket. Ha a festő a láthatatlant is fel akarja vásznán tüntetni, vékony felhőt alkalmaz, ámde ez átlépés a festészet határain, — mert ez által nem lesz az láthatóvá, csupán arra való a felhő, hogy figyelmeztesse a szemlélőt, hogy az illető alakot láthatatlannak kell képzelnie.

**

A felhő önkéntes és nem természetes jelmagyarázata tehát a festőnek, mint ilyen, nem batározott és nem világos.

Az elmondottak után határozottabban vonja maga fele a költészet és a képzőművészet közt a határvonalat, hogy halomra döntse kortársainak ferde nézetét; egyik ezek közül, hogy a költő fest, a festő is fest, mindkettő művészete egy művészet s a kettő között különbség nincs. Elismeri Lessing, hogy a költő fest, sőt nagyobb festő leírásaiban, mint a festő, de hozzáteszi még, hogy az a festőieség, mely a költő leírása nyomán támad, más művészet nyelvén ki nem fejezhető. És ha a festő vászonra akarja vonni a költői leírást, olyan lesz a különbség legtöbb esetben a költői leírás és festmény között, mint az élet vagy annak halvány mása között. És míg igaz, hogy a költő nem egy gyönyörű leírása a képzőművészetnek tárgya nem lehet, már csak az is igaz, hogy a képzőművész, mondjuk a festő, ott is teremt festményt, ahol a költő azt nem ad.

Megdönti a korabeli műbirálóknak azt a nézetét, hogy a költő csak akkor igazi költő, ha ugy alkotja meg művét, hogy annak egyes részei, leírásai a festőnek is mentül alkalmasabbak a kidolgozásra és hogy a költőt e leírások száma szerint kell méltányolni. — Lessing, Milton: »Elveszett paradicsom«-ára hivatkozik, amit Homéros epopéája után elsőrangú költői alkotásnak tart. Azt mondja, mily kevés ebben a festészethez alkalmas költői leírás, mégis magasrendű költői alkotás, mint ilyen, kivívta az elismerést. A költői leírásnak nem kell szerinte közvetlen olyannak lenni, amit a vásznon is érzékitni lehessen, elég a költőnek egy vonás megérezkíteni azt a tárgyat, azt az eseményt, amelyről szó van; elég egy vonás, hogy elvezessen érzékeink útján a csalódásnak ama fokához, amelyet a festő a színeknek egész sorával tudna csak előállítani, mily magasan áll itt is a költő a festő felett.

Tehát a festőnek koránt sincs annyi eszköz rendelkezésére, mint a költőnek. És hogy honnan van az, hogy több költői leírás a festő által hasznavehetetlen, viszont a festmény a költői előadásban hatását nagyrészt elveszíti, egyszerűen onnan, mert a költő és festő közege, amelyben s amelylyel dolgozik: egészen más. A költő közege az idő, amelyben a cselekmények fokenként, egymásutániságukban fejlődnek, a festőé a tér (a festő szó vagy festészet itt képviseli a képzőművészeteket), mely-

ben a tárgyak egymásmellettiségekben vesztegelnek — Amott jellemző az egymásutániság, itt az egymásmellettiség, ott a fejlődés, itt a megállapodás és a képzőművészetekre épen ez a megállapodás a korlát; emiatt csak a térben érvényesülhetnek, az időről le kell mondaniok: »fejlődő cselekmények fejlődésben nem tartozhatnak tárgyai közé s egymásmelletti cselekményekkel vagy csupán a testek oly helyzetével kell beérniök, mely ilyet csak sejtet.«

A képzőművészetnek egészen más az eszköze, mint a költészetnek. Az alakokkal, színekkel él a térben, ez tagolt hangokkal az időben. Így a festészet, általában a képzőművészet tárgya a testek, tulajdonságaikkal, a költészetnek tárgya cselekmények. De ennek dacára képesítve van részben cselekmények megörökítésére, mert a testek, melyek tárgyát képezik, pillanatról-pillanatra változnak s e változásban benne rejlik a cselekmény, csak hogy e cselekménynek egyetlenegy pillanatát használhatja és pedig a legmegkapóbbat, a legjellemzetesebbet, melyből az előzmény és következmény megérthető. De ha a festészet időbeli cselekményt megörökíthet, miért ne örökíthetne meg a költészet térbeli alakot, testet; csak hogy ami áll amott a festészetre, hogy a legjellemzetesebbet kell megörökíteni, ugyanaz áll a költészetre, ha átcsap amannak a határába. Mindkettőnek tehát, amint más a mezeje, más a kiviteli módja; ha a költészet testet a maga egészében akar bemutatni, időbelivé kell tenni a térbelit, egymásutánivá az egymásmellettit (Pindaros ijja készítése Homérosnál).

A költő lehet festő egy személyben, meg lehet azt azért is, mert jegyzi nemcsak időbeliek, hanem egyszersmind önkényesek — úgy értve ezt, hogy a szó, a kifejezés hatalma már a veleszületett természeti joga. — Nézzük mennyiben áll meg ez az állás? Felhossa Lessing: Haller »Alpen« c. leíró költeményét. A szemnek egy pillantás elég, hogy végig tekintsen a természet bármely remek képén, vegyük az alpokon s az az egy pillantás mindent megmagyaráz, a szépet, magasztost, főlemelőt, fenségeset s az az érzés, mely bennünk e pillanatban keletkezik, egységes s hatásra legnagyobb nemcsak a természetben, hanem a festményen, a képen is. — Ott látjuk az óriási csucokat, alant a völgyben füvet, virágot, egyszóval a tájt a maga nagyszerűségében s ha most a költő hozzá fog mindezt lefesteni, de csupán festeni, mi történik vele?

(Folyt. köv.)

Kocsis János.

A „Lajos“-arany.

— Coppé Ferentől —

(Folytatás.)

Buzgalommal fogott a játékhoz, nem vetette le nehéz prémes köpenyét; már nagy zsebjeit teletömte bankjegyekkel és aranytekercecsekkel és nem tudva, hogy hová rakja nyereményét, telegyömösölte pénzzel és papírral felöltőjének belső és külső zsebjeit, mel ény- és nadrágzsebjeit, cigaretta tárcáját, zsebkendőjét, mindent, ami csak tartóul szolgálhatott. Mindig játszott és folyton nyert, mint egy örült, mint egy részeg ember! Marékkal dobta az aranyat taláalomra az asztalra, a bizonyosságnak és megvetésnek mozdulatával.

Egyszerre, mintha izzó vas lett volna szivében, gondolt a havon elaludt kis nyomorult lánykára, akit ő meglopott.

— Bizonyára ugyanazon a helyen lesz még! Okvetetlenül ott kell lennie!... Rőgtön... igen! mihelyt egy óra lesz... esküszöm!... odamegyek, elmegyek az alvóért, karomon viszem haza, felnevelem, kiházásítom, szeretni fogom, mintha saját lánykám volna, esküszöm, hogy gondját viselem mindvégig, mindvégig!...

A falióra egyet ütött; és egynegyedét, felet, háromnegyedét... és Lucián még mindig ott ült a pokoli asztalnál.

Végre 2 óra előtt egy perccel a játszma vezetője hirtelen felállt és hangosan szólt:

— Uraim, a bank fel van robbantva..... mára elég!

Lucián egy ugrással felállott. Durván félretolva az őt körülvevő játékosokat, kik irigy bámulattal nézték, gyorsan elment, lebukdácsolt az emeletről, szaladt a kőpadhoz. A gázlámpa világánál messziről megpillantotta a kis lányt.

— Hál' Istennek! Még itt van.

Közeledett feléje, megfogta kezét:

— Oh, milyen fagyos! Szegény kicsi!

Keblére szoritotta, fölemelte, hogy elvigye. A gyermek feje hátraesett anélkül hogy fölébredt volna

— Hogy alusznak ebben a korban!

Keblére szoritotta, hogy fölmelegítse és egy határozatlan aggodalomtól elfogva, szemeit meg akarta csókolni, hogy ebből a mély álomból fölébressze.

De rémülettel vette észre, hogy a gyermek szempillái félig nyitva voltak. A megüvegesedett, kialudt és mozdulatlan szemgolyók ott látszottak. Agyát rettenetes sejtelem járta át, Lucián odatette ajakát a kis lány ajakára: semmiféle lehellet nem jött.

Mialatt a Lajos-aranyon, melyet ettől a koldustól Lucián ellopott — egy vagyont nyert, addig a hajléktalan gyermek meghalt, meghalt a hidegtől

Torka összeszorult a legrettenetesebb aggodalomtól s Lucián kiáltani akart..... és nagy erőlködésében a kinos álomból fölébredt a klub padján, ahol elaludt kevéssel éjfél előtt s a játékbarlang szolgálja reggel 5 óra felé elsőnek arra menvén, békében hagyta a kifosztott iránti részvétekből.

Ködös decemberi reggel halványította el az ablaküvegeket. Lucián megy, elzalogosítja felöltőjét, megfürdik és azonnal megy az ujoncozási irodába és önkéntesi szerződést ír alá egy afrikai vadászezredbe.

Azóta Hem Lucián hadnagy; megélésre nincs egyebe a fizetésénél, de beéri vele; nagyon szolid tiszt, sohsem nyul a kártyához. Sőt úgy látszik, hogy módot is talál a megtakarításra. A minap Algirban az őt néhány lépésnyi távolságban kísérő barátja látta a citadella egy dombos utcájában, hogy alamizsnát ad egy kapu alatt alvó kis spanyolnak és tisztán látta, mit adott Lucián a szegénynek. A kíváncsi ember nagyon meg volt lepelve a szegény hadnagy nagylelkűségétől.

Hem Lucián egy Lajos-aranyat tett a kis leány kezébe.

Kovács Lajos.

A jó sziv hata!ma.

I.

Giling... galang, giling... galang szól a falu estharangja. Giling... galang, giling... galang... mennyi szépség, mennyi báj az egyszerű falusi estharang szavában, mily édes merengésben tartja a rajta elmélázót, giling... galang...

Csiling... csiling... ott a közeli hegyekről hazatérő nyáj vezérürüjének csengettyü hangja vegyül az erdei szellő lágy fuvalatába. Mindenféle uj, meg uj érzés mulattatja a merengő lelkét.

A falu alján egy csoport leány jön — kezeikben cifra korsókkal a csörgő patakhoz.

Tréfálnak, nevetnek, nevetésük tárgya sokszor oly csekély és mégis oly jóízűen tudnak rajt mulatni.

Egytől-egyig szinte ugyanaz a mosolygó arc, mégis egy, aki köztük legelől megy, némi különbséget árul el társaitól, nem igen nevet minden csekélységre; kissé komor, méltóságos, de azért ideális szép arcán a büszkeség jele nem található; ajka oly szeliden mosolyog, kék szeméből lágy tekintet sugárzik. Bizony! első leány is volt a faluban!

De hát ki is lenne más leány az első a faluban, mint Balázs Erzsike, a dussgazdag Balázs Péter bíró uram egyetlen leánya.

Szegénykét édes anyja már itt hagyta e földön, mielőtt azonban szemét örökre lehunyta volna, azt mondta leányának, vigyázzon nagyon magára, hogy a szép Kemény Gyurka tüzes szemei fel ne dulják ártatlan lelkének nyugalját.

Egyetlen Erzsikém! szolt az anya, vigyázz magadra, hálójába ne kerülj, mert édes leányom nagyon rossz ember az a Gyurka, a mi családnknban már szerencsétlenséget is okozott; fiatal leány testvéremet elcsábította, azután meg elhagyta és mi azóta is vagyunk Keményekkel ellenséges viszonyban. Nézd ezt a kis állatot, ezt a selyem szőrű báránycskát hagyom neked emlékül. Légy mindig olyan szelid, mint ez a kis állat és ha az leszel, akkor mindig boldog maradsz az életben, még ha én se lehetek veled, akkor is.

És az anya szavai mélyen bevésődtek az ifju leány szívébe. Szép hajadonná nőtt; szépsége, gazdagsága és jóságáért hét vármegye legmódosabb, legcsinosabb legényei keresték fel Balázs uram házáat, hogy leszakaszthassák a falu legszebb virágát, de bizony egyiküknek sem sikerült, mert Erzsike oly gyermekesnek mutatta magát kérői előtt, hogy bizony mindenki azt mondta: »még nem érett meg az esze«, »még nem házasságra való.«

Tudja Isten, talán szüksége volt rá, hogy így tegyen, talán csak tettetés volt; talán szívet, melyért annyit esengtek s azzal együtt ifju korával ébredező szerelmének első álmait már ellopta egy nyalka legény. Mily boldog lehet az, akit ily lány szeret..... talán nem is boldog..... fel sem veszi őt..... talán könyeket hullat csendes magányában...majd megtudjuk...

Vig ugrándozások közt értek a lányok a patakhoz, megmerítették kristálytisza vízzel korsójokat és már hazafelé készültek, midőn egy közülök, a pozsgás Bede Kata így szólott a lányokhoz: — Már majd elfelejtem megmondani, hogy estére Bodorékhoz hívtak bennünket a fonóba... hát elvárunk benneteket.

A lányok rá kiáltják mindnyájan: — Ott leszünk, hogy is né lennénk ott.

II.

Est van. Az ég milliárd kis mécsesei újra kigyuladtak s az öreg hold fényes arcával végigtekint apró gyermekein, vajjon rendben vannak-e? Aztán letekint a földre s beragyogja a falu utcáit.

Bodorékhoz is bevilágította az utat, hogy gyülhessen a fiatalság a fonóba.

Össze is gyült már; benn gyorsan pereg az orsó, folyik a mese, tréfa, hangzik a dal, a nevetés.

Mindenkinek arca örömet árul el, csak a mi ismerősünké, Erzsikéé oly szomorú. Ő is eljött a fonóba, — Gyurka — akit úgy tudna ártatlan szívével szeretni, noha édes anyjának intése előtte lebeg. És szereti is; a kérőt is képes volt érte kijátszani, de az a legény mitsem tud az ő szerelméről. Nézi most is Gyurkát, aki az ő ártatlan szívébe be tudott férközni. — Nézi tüzes, villogó szemeit; nézi, amint a többi leánynyal tréfálódzik és a lányok oly örömmel beszélgetnek e falu legnyalkább legényével és Erzsikének oly rosszul esik, hogy a leányok kedvence őt mellőzi. Nézi sokáig, először szerelmesen, aztán dacosan. Most már meg akarja mutatni, hogy tul fog tenni valamennyi leányon boshuzból azért, hogy a legény mellőzi őt... de persze ez csak egy leánysziv gyöngye erőlködése, amelynek célját nem az igaz érzélem, hanem a dac vezeti. Meg akarta mutatni, hogy ő utána fog a híres, szép Kemény Gyurka járnai, ha nem is szereti igazán.

Igy töprenkedett Erzsike, midőn merengéséből felzavarta őt az összeütött testü s furcsa külsejü Gere Pali hangja.

— Ugy-e Erzsike, milyen jó kedve van Gyurkának?

— Az ám! — mond felriadva Erzsike s iszonyodva tekintett a furcsa, de nyájas arcu legényre.

— Pedig nem illene, — mond Pali — hisz csak a mult héten temette el szegény apját; de jót tett vele az Isten, ugyse viselte gondját s csak keserüséget hozott ősz fejére duhajkodásai miatt.

Most legalább, míg tart az a kis örökség, gyakrabban járhat a korcsmába. De mégis, látod Erzsike, mily boldog lehet ez a Gyuri; szép legény, aztán minden leány ég egy szaváért is, én velem meg egy se szivesen vált szót. Hej, Erzsike, de szomoru is az én életem folyása. Pedig, ha nekem volna egy jó feleségem, ha adna az Isten, de megbocsülném, még a lába helyét is megseperném, csak volna egy áldott ápoló kéz beteg édes anyám számára, mert mindig akadályozva vagyok a munkámban, de hát ki viseljen gondot szegényre, ha felnevelte gyermekét, hát csak annak a kötelessége ápolni. Óh Erzsike, te is egy idő óta oly hideg vagy hozzám, nem tudom elgondolni, pedig hidd el, hogy a csuf Pali is tud ám becsületes, szelid ember lenni, mért lettél hát oly hideg hozzám? Persze, gondolom: szereted a szép, nyalka Kemény Gyurit, hát hogy is nézhetnél a falu csufjára. Pedig látod Erzsike, mikor meglátlak, az én szívem is olyan gyorsan dobog és ha eszembe jutsz, hát minden dolog csak semmi a kezemben, úgy szeretem a te szelid, jó, könyörületes lelkedet. De hát hogy is beszélhetek te előtted én, a szegény, a falu csufja, holott te vagy jószágban, szépségben az első leány a faluban. Oh, bocsásd meg ezt nekem, hogy mert a szegény Gere Pali hozzád beszélni. Most Isten veled! Az idő már eljár, haza kell mennem, szegény beteg anyám már ugyanis sokat kinlódhatott, hogy nem voltam otthon. Isten veled! feledd el, amit mondtam. Isten veled! álmodjál szépeket!

Pali elment. Erzsike pedig egy ideig, szótlánul meghatva nézett utána. Szívéből a nyájas szavu legény beszéde elüzte azt a dacot, hogy talán utána járjon a híres Kemény Gyurkának, akit az anyja se tudott soha szeretni. Oly nyugodt lett Erzsike lelki állapota, a szelid legény szavai úgy csengtek fülébe, mintha csak most beszélne hozzá halála előtt a jó édes anyja és így sóhajt: — Óh Istenem! bocsásd meg, hogy úgy lenéztem ezt a legényt a külseje miatt, hisz oly szelid, becsületes, hogy ápolja szegény beteg édes anyját, ha csunya is, mégis mennyire különbözik a sok duhaj legénytől, akiknek a korcsmázás, duhajkodás van az eszökben. Igaza van, hogy egy idő óta nem igen szeretek vele lenni, óh milyen rosszul eshetett ez szívének, hisz ő mindig olyan szives, olyan jó volt hozzám, a nyáron is a születésnapomra milyen szép bokrétát hozott, amelynek minden száláért a legveszélyesebb hegyszakadékokat mászta meg élete kockáztatásával, csak hogy nekem örömet szerezhessen. De mégis

kinevetnének talán, ha a falu csufjához mennék feleségül, én, akit már annyi legény megkéretett.

Ilyen gondolatok kísérték Erzsikét haza. Már nem volt olyan izgatott, mint mikor Kemény Gyurka járt a gondolatai között. Apja úgy örült, hogy már egyszer oly nyugodtnak, elégedettnek látja Erzsikéjét. Erzsike pedig lefeküdt és álmodott szépeket, amint Pali kívánta..... a szép, virágos, selyempázsitos hegyoldalban járt Palival; mosolyogtak reájuk a nyiló vadvirágok és ők is mosolyogtak egymásra..... Pali oly szépen beszélt az ő öreg, beteg édes anyjáról, meg Erzsike szépségéről..... aztán a szép, zöld fűvön legelésző báránycákról, a hegytetőn nyiló gyönyörű virágokról, az édesen csacsogó madárkákról és ő nézte a fiatal legényt álmban, hallgatta szelid beszédét és arca már nem is látszott oly csufnak, sem a testalkata olyan összeütöttnek. De feltűnt álmban neki Kemény Gyurka szép alakja, amint hívólag intett Erzsike felé, hogy jöjjön ő hozzá, hisz annyira szereti. És Erzsike már menni akart, de majd eszébe jutott anyjának intó szava és visszalépett Pali mellé, — szive ekkor lázasan dobogott, egészen beleizzadt a nehéz álomba.

Óh, a csalfa, hazug álom után, de sokan ébrednek a rideg, komoly valóra. De soknak lelkét felizgatták már az álom muló képei. — Így volt Erzsike is. Felkelt, de olyan nyugtalan volt lelki állapota. Elment hát a Pali öreg anyjához, hogy lelke nyugalmát helyrehozza.

III.

Ősz, — késő ősz enyészete szállt Erzsikéék falujára is. Sárgultan hull csoportba a hervadt ákácfafevél, majd jön egy forgósél s felkapja a leveleket légszárnyaira és hordja a szélrózsa minden irányában. — Hervadnak már a közeli hegyek, erdők lombsátorai s bennük már nem zengi dalát a kis madár, hanem ahelyett dideregve száll messze keletre, ahol örök tavasz virul.

Balázséknál nagyon sokat csikorog a kapu szárnya; újabb-újabb kocsikon újabb meg újabb kérő jár be »háztüznézni« Balázsék portájára. De bizony ahogy jöttek, olyan szépen vésza is mehettek. Erzsikének egy sem kell.

Benn a szobában ül Balázs Péter uram és az édes atyja; beszélgetnek.

— Én nem tudom, mit akar ez az Erzsi? — mondja Erzsike édes apja — annyi kérést visszautasít, már mégis furcsa!

— Hadd rá csak fiam, — szól az öreg apja — majd megtalálja ő a magáét, te se, én se szerettem ebben a korban, ha más akart tanácsot adni a házasság dolgában, ugy-e igaz?

— Igaz, — mond a bíró — de talán csak nem akar ahhoz a falu kopottjához: Gere Palihoz menni feleségül, pedig azt kell gondolnom, mert egy idő óta mindig oda jár az anyjához és mindig a legényről beszél: »milyen derék, jószívü, mennyire szereti beteg édes anyját, holott más legény azt meg nem tenné«. Na 'iszen nem mondom, hogy nem derék legény, sőt mi több, a tisztelendő ur is azt mondta a multkor, hogy ritkítja párját becsületességben és a templomba járásban, de hát arra még se merek gondolni, hogy talán Erzsikének olyan szándéka volna, vagy mi?

— Sohse keresd, kedves fiam, — mond az öreg — majd rátalál arra, akit az Isten neki elrendelt, az ellen pedig hiába cselékszünk bármit; hanem jól tennéd, ha kimennél a nyáj elébe, hisz' tudod, hogy ma hajtják haza a mienket is telelésre.

— Igaz is az, jól mondja édes apám, megyek nehogy valami baj történjék — szól a bíró és veszi a kalapját, de alighogy az ajtókilincsre teszi a kezét, az ajtó kitarul, lihegve fut be Erzsike és utána egy fiu jön, aki egy ázott bárányt hoz karjaiban, ugy didereg a szegény jámbor állat.

— Óh édes apám, — szól lihegve Erzsike — csaknem meg kellett volna válnom örökre az én kedves bárányomtól, ha egy jóságos kéz ki nem menti a halál torkából.

— A falu végén a nagy tó partján járkáltam és vártam a hegyekről hazatérő nyájt, vártam az én kedves barikámat, amelyet édes anyám halálos órájában hagyott reám, ő neki ez volt a legkedvesebb állatja. Hisz emlékszik rá édes apám, halála előtt kötötte a nyakára ezt a kék szalagot az édes és lelkekre kötötte, hogy szeressem, gondozzam ezt az állatot és mikor rá nézek, jusson eszembe, hogy nekem volt egy szelid, szerető anyám és hogy a szelidség legyen az erényem az életben, mert az minden kincscsel felér, sőt fel is mulja értékét.

A két férfi egy-egy könyecseppet törült ki szeméből.

— Hát ez a drága állat — folytatja Erzsike — akiért az életem is odaadnám, bele esett a mély árba. Én sikoltoztam, amikor megismertem a kék szalagot, szegény anyám szalagkötését és segélyért kiáltoz-

tam. Ott állt a falu legénysége, felnőtt emberek és nem akarták egy kinlódó lelkü leány segélykiáltását meghallani, de mégis volt egy, Gere Pali, a csuf, a lenézett és ő neki mégis különb szive volt, mint bármely gyávának — beleugrott a mély, hideg tóba és szerencsére még ki tudta menteni anyám drága emlékét. Oh, mily örömben törtem én ki, midőn az egész nép bámulata közben visszaadta nekem a kedves állatot. Ugy szerettem volna Pali nyakába ugrani és csókkal árasztani el azt a becsületes arcát..... Oh, tudom, jó apám, hogy nagyot fogok most mondani, de ki merem előtted s ha kell, az egész világ előtt kiáltani, ámbár tudom, hogy megharagszol, apám, de ha kitagadsz, elkergetsz is magadtól és ősz öreg apámtól, én kimondom, hogy szeretem Gere Palit, szeretem derék, nemes lelkét és nem is leszek soha e földön felesége másnak, erre esküszöm, apám és nagyapám, előttek anyám emlékére, ha Palié nem lehetek!

Igy szól Erzsike és sirva borult apja nyakába. A két férfi nem tudott szólni. Csak igent intettek a lányka beszédére.....

IV.

Harangoznak a faluban farsang első örömteli vasárnapjára. Balázséknál nagy sürgés-forgás van; készülődnek a lakodalomra. Megy az ifju pár, Gere Pál, a csuf külsejü, a lenézett, de tiszta, nemes lelkü férfi megy és vezeti a szépséges menyasszonyt, Balázs Erzsikét a tiszteleteshez, hogy örök hűséget esküdjenek egymásnak. A faluban mindenki, aki csak látja, nézi ezt a nagy csudát és senki sem akar hinni a szemének és csak a templomban értették meg, miért ment Erzsike a csuf Palihoz, midőn a tiszteletes így szól a néphez:

— Lássátok kedves hiveim, ez a leány tiszta szivéből folyó cselekedete megmutatja nektek azt, hogy nem a muló szépség, — amely csak muló szeretetet ad — adja meg a szivnek a boldogságot és az örök szeretetet, hanem a sziv jósága s a lélek nemessége. És akit ez a kapocs köt össze az életre, csak abban a családban lesz örök az egyetértés és örökkévaló a szeretet!

Debrecen, 1905 február 10.

Kovács Lajos.

MOZAIK.

Van az akadémián igen sok érdekes alak, s a legérdekesebbek között méltó helyet foglal el a báró, aki e magas rangját nem királyi kegyből, nem öröklés folytán, hanem az ifjuság »divina clementia«-jából nyerte.

Az akadémiái monopolizált mágnás társaságában bálban voltunk. A cigány huzta, mi ittunk, a báró szokása ellenére táncolt. Egy négyes utáni csárdás hetedik ujrájának dallamos ütemei mellett járták a párok a kállai kettőst.

A báróról csurgott az izzadtság s szomoruan odapislogott vigan iddogáló kompániánkhoz, ahol a perfid Dolfi a doktor Burger alkoholelleses cikkének káros hatását fejtegette. Az üvegek gyors egymásutánban üresedtek előttünk, a hangulatok zajosabbá váltak, a cigány a csárdás tizedik ujrázását kezdte játszani.

Nekem úgy tetszett, hogy a báró szemeiből két nehéz könyecsepp gördül alá, mely szerintem azt jelentette:

»Szár az kut a gégem csapja,
Süti a szomjuság napja, —
Még meggyül,
Ha rá boresó nem hull!«

Egyszerre vége lett a táncnak. A báró helyrevezette táncosnéját és szemei ezt telegrafálták:

»Ugy elmegyek, hirt sem hallasz felőlem,
Ugy berugok, hogy disznó lesz belőlem!«

A halálra fáradt táncosné midőn leroskadt a székre, így rebegett:

— Jaj, de meguntam ezt a hosszú csárdást!
— *Hát még én!* — vágta oda a mindig cinikus exmágnás.

Csupán még annyit jegyzek meg felőle, hogy a torka nem maradt száraz és hogy amit ígért, azt be is váltotta.

*

Egyik jogász kollegánk, aki ritkán józan, mivel a borral szemben válogatott előszeretettel viselkedik, egy izben alaposan felöntött a garatra. Még akkor azonban nem haza, hanem kávéházba ment el.

Leült egy asztalhoz. Egy szolgálatkész pincér odasietett és előzékenyen kérdezte:

— Tetszik kérem parancsolni?

Egy másik kollegánk meglátva a magában szeszelné akaró éjjeli lepkét, odakiáltott neki:

— Ugyan Lajos, megint iszol?

A kérdezett felvetette a fejét s hogy elhárítsa magáról a méltatlan vádat, hogy ő megint és mindig iszik, oda kiáltotta a hajlongó pincérnek:

— Kérek egy kis debreceni kolbászt *pohárba*.

(A kolbász megcáfolta a vádat, a pohár megmentette az illuziót.)

*

Egy izben a konviktusi kosztról lévén szó, Samu barátunk kimondta az ítéletet róla:

— A konviktusi koszt az oka, hogy én hamar berugok. A konviktusi kosztra nem lehet inni, olyan az, mintha az ember a hajnali harangszóra inna!

*

Ugyancsak ezt a barátunkat akartuk egyszer megmenteni a berugástól. Mulatni indultunk el. Az utakat vastag hólepel borította.

— Te Samu, — mondtuk neki — be ne merj rugni, mert meghógolyóznak!

— Nézzük csak, — felelte ő logikusan — ha berugok, meghógolyóznak. Ha nem rugok be, akkor ők rugnak be, mert a bort csak meg kell inni, akkor pedig szintén meghógolyóznak. Tehát berugok!

*

»Disznótorba vagyok hiva« — szólt a báró,
— S meglegedetten csetentett nyelvvel. —
»Lesz jó hurka, kolbász, szeszeljük a jó bort,
Mindig »Grund« — s ez a fő, hogy félliterével.«

»Berugunk, mint ágyu: a modernebb fajta,
Ez lesz az igazi polgári multság —
S ami fő: potya lesz, így fizetni nem kell —
Minden nagyszerű lesz, mivel ingyen adják.«

Jött másnap a báró, zordon tekintettel,
Mint jó Toldi Miklós megvadult bikája. —
»Mi bajod, jó báró?« — »Kevés volt az ital,
Ez egyszer józanul feküdtem az ágyba!«

— — — — —
Ez az öreg báró szomorú nótája.

F. J.

Ifjusági élet.

Az ifjuság a szabadiskolában. Abból a munkából, amit tudós fők indítottak meg, amelynél nemesebbet el sem képzelhetünk — t. i. a nép ismeretkörének terjesztését, faji, erős öntudatra ébresztését, a tudomány, tudás iránti érdeklődés felkeltését: abból a munkából szerepet kért az ifjuság is. A legközelebbi két vasárnapi szabadiskolai előadáson (5. és 12-én), ott tolmácsolta az ifjuság a magyar szellem legjelesebb képviselőit: Csokonait, Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt — Csokonait, kinek 100 esztendő múlva engesztelti kifele szellemét az utókor, a XVIII. század lantosát, »a magyarság egész világának s így az egész világ Magyarországnak költőjét« Tóth Sándor, a fáradhatatlan, tolmácsolta. Vörös-

martyt az ujjászületés korának költőjét, Zalán énekesét, harcoknak, csatáknak a tárogatója, a «Szózat» költőjét, a multak siratóját, a jövő nagyságnak első dalolóját, a Magyarország első életre hívóját: Göbel Károly. — A bolygó üstökös, a sorsverte ütött, kopott színész, a kaszánya udvarát seprő közkatonát, nemzet szemefényét, harcok büszkeségét, csaták riadóját, harcok csalogányát, szerelem, szabadság örök énekesét, korok büszkeségét — a nemzeti ügynek vérrel megváltó Messiását Petőfit nagyságához mérten igazi tolmácsolók: Szilágyi Dezső és Oláh Béla ismertették. Mig Aranyt a multakba nézőt, jelenbe remélt, lezajlott harcoknak, célbukott ügynek, elesett nagyoknak sirva-siratóját. H. Kiss Pál, a M. I. Ö. T. elnöke, Gönci Béla, és Kocsis János, lelkök igazi rajongásával, szívök egész melegével, — Sokan azzal vádolják az ifjúságot, hogy «belőle a jobb rész kihalt», ezek után nem mondhatnók Amint lelkesedett eddig mindenért, megmutatta most és megmutatja ezután is, hogy tud lelkesedni, s ami fő, tud lelkesíteni. Nem téveszti szem elől, hogy a jövő társadalom vezetésében övé lesz a vezérszerep, ha van benne erő, hit; erő a vezetésre, hit ahoz, hogy a régi nemzeti nagyság nem álom, nem utólrhetetlen ideál, hanem örök eszmény, amelynek szolgálatába kell szegődnünk. Hódít a nemzeti nagyság gondolata, int a haladásra és biztat, ne féljünk, mert mienk a jövő, a szolgaság járma alatt született apák, egy emberöltője, gyöngé nemzedéke kihalt, új nemzedék veszi át a szerepet, mely nem ismer megalkuvást; a mi ideálunk, a magyarság ideálja nem dőre álom, nem semmiségbe szétfosló köd többé, de élet, jobban mondvá életre kelő, életre támadó test, mely erőt érez magában titánokkal vivni harcot. S azt a nemzeti nagyságot — nem durva erővel érjük el, de a szellem élével, a haladás fegyverével, azért adjuk a népnek kezébe ezt a fegyvert, hogy hódítsa meg először önmagát. — Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak, Isten óvja nagy veszélytől mi magyar hazánkat; kelet felől zugó felhő repül, ott jó hazafelé a szabadság apostola, nyugat felől sötét felhő repül, benne a zsarnokság, a rosszság, az álnokság minden átka — azt kitarva fogadja a magyarság, ezt elveri lángból font ostorával és azt kiáltja majd felé, elég volt eddig, ne tovább. — Öntudatra magyarság! Elő a szellemi fegyverekkel, megvívjuk a harcot s felderül valaha, hogy ne legyen mindig éjszaka ránk. (K.)

Oláh Gábor főiskolai alkönyvtárnok urnak „Csittvári gyűlés” című szindarabját jan. 28-án, s többek kívánságára febr. 4-én és 5-én adták elő az ének teremben. Aki érdeklődött a régi debreceni diákélet iránt, az mindenesetre élvezetet talált az előadásban, a szereplők mind jók voltak, különösen ki kell emelnünk Baróthy Istvánt, ki az Iródeák szerepében nagy hatást ért el. Azért szólottunk különösen Baróthy István alakításáról, mert a munkának is az Iródeák a leg sikerültebb alakja.

Mind a három előadásban nagy közönség volt jelen.

Az Irodalmi Társaság választmánya f. hó 10-én ülést tartott, melynek tárgya a március 15-iki ünnepségek rendezése volt. A választmány elhatározta, hogy mint minden évben, úgy ez évben is ünnepségeket tart a Petőfi- és Szabadság-szobrok előtt s a kollégium udvarán és a városháza előtt. S a város összes dalegyleteit fölkéri a közreműködésre.

Szobakerült az ünnepségeken szereplők névsora is, melyet a választmány a következőkben állapított meg és terjeszti a közgyűlés elé. Beszédet tartani fölkéri: Kiss Endre 1. jh. (Petőfi szobor), H. Kiss Pál 2. jh. (kollégium udvarán), Szávay Zoltán 2. jh. (Szabadság-szobor), Makai Kálmán 3. th. (Városház előtt).

Szavaltatok tartására pedig: B. Kiss Pál 1. jh. (Petőfi szobor előtt), Szilágyi Dezső 2. jh. (kollégium udvarán), Göbel Károly 2. jh. (Szabadság-szobor előtt), Varga Antal 1. th. (Városháza előtt) kéri föl.

Továbbá pályázatot hirdet a választmány szaválni való ódára is. A jutalomdíjat 20 kor-ban állapította meg; a művek márc. 1-ig jelíges levéllel ellátva a titkárhoz adandók be.

A társulat az ünnepségek költségeit az e célra tett Ármós-alapítvány kamataiból fedezi.

A Joghallgatók Tudományos Önképzőköre f. hó 8-án tartotta első rendes közgyűlését; az ülésen H. Kiss Pál tartott elnöki székfoglalót, felolvasott egy részletet „Koronaéri intézmény fejlődése napjainkig” című munkájából, melyben különösen a magyar szentkorona fontosságával foglalkozott. Az ülés másik tárgya a szónoklati verseny volt; pályáztak: Göbel Károly Kőlcseynek a „Lengyelek érdekében”, Domonkos József Kőlcseynek „A magyar nyelv érdekében”, Matkó Ferenc és Bertha Jenő Kossuthnak „Szeged népéhez”, Kiss Endre, B. Kiss Pál és Miksa Rezső Kossuthnak „A haderő megajánlása érdekében” mondott beszédével. A bíráló bizottság, melynek tagjai voltak: H. Kiss Pál elnök, Matolcsy Sándor, Takács Andor, Rajczy Rezső joghallgatók, az első díjat Göbel Károlynak, a másodikat Matkó Ferencnek, harmadikat Kiss Endrének, a negyediket Domonkos Józsefnek ítélte oda, a többieket pedig megdicsérte.

Tekintettel a szereplők nagy számára és a jogász ifjúság érdeklődésére, bizvást remélhetjük, hogy ez a szép célú egyesület ez évben is meg fog felelni feladatának.

A főiskolai ifjúság keresztyén gyülekezete f. hó 9-én tartotta első ülését, Kövér Árpád szenior elnöke alatt. A gyűlés énekléssel kezdődött, majd Harsányi László 2. th. mondott beszédet „Krisztus személye és az evangéliom” címen. Harsányi beszéde után Kövér Árpád szenior imádkozott s olvasta és magyarázta János evangéliumának első részét.

A gyűlésen theologusok elegenden voltak jelen, de jogászok, sajnos, kevesen! Ezuton is felhívjuk kollegáink figyelmét e magasztos célú gyülekezetre iránt, mert ez irányban munkálkodni, minden kálvinista deáknak kötelessége.

A joghallgatók „Segítő” Egyesületének tisztikara folytatja az egyesület anyagi viszonyainak rendezését. Igyártó Zoltán pénztárnok a napokban vette át a kézi pénztárt s egyuttal megállapított az egyesület ez évi költségvetése is, melynek a jogász ifjúságot leginkább érdeklő pontja az, hogy a félévben 200 korona ingyen-segélyt lehet megszavazni. Ez évi tiszta jövedelem, leszámítva az összes kniadásokat, 200 korona lesz. Eddigi munkálkodás alapján az egyesület vagyonát a következőkben lehet megállapítani:

Betétí könyvekben van 522 korona, alapítványokban 1200 korona, a joghallgatók körének a vagyona 934 korona. Mindez azonban az idén tetemes összeggel gyarapodni fog, mert mind a 136 kötelezvényt az egyesület vezetősége peresítette.

A hittanhallgatók „Segítő” Egyesülete e félévben 517 korona segélyt osztott ki tagjai között és pedig 19-nek szavazott meg összesen 137 korona ingyen segélyt, 21-nek meg 380 korona kölcsön segélyt, ami mind csak az egyesület vezetőségének lelkiismeretes kötelesség tudására és rendezett anyagi állapotokra mutat.